

Sinodalitat de comunió

Estimats germans i germanes, visitant el Capítol General de l'Orde Cistercenc de l'Estricta Observança, el passat dia 10 de febrer, festa de santa Escolàstica, a la vigília de l'elecció del nou Abat General, vaig pronunciar una conferència sobre la sinodalitat que va suscitar un bell diàleg en l'assemblea, i també després. En vaig proposar la lectura en alguns Capítols de Congregació, i em va semblar que seria útil fer-la conèixer a tot l'Orde, amb vista a la preparació del nostre Capítol General l'octubre vinent. Per això he pensat d'enviar-vos aquesta conferència com a carta de Pentecosta, tenint en compte que la sinodalitat és potser un dels principals dons que l'Esperit Sant ha regalat a la seva Església des dels orígens. Avui el papa Francesc ens invita a recuperar la naturalesa sinodal de l'Església com una nova Pentecosta al servei de la nova evangelització del nostre món ferit i assedegat de salvació i de pau. Unim-nos a ell, i a tot el Poble de Déu, en aquest desig i en aquest compromís, i preguem perquè l'Esperit Paràclit ens faci, com Maria i els apòstols, humils servidors i amics fidels del Crist Redemptor! Santa Pentecosta a tots!

El desvetllament de la sinodalitat

Des que el Papa Francesc ha engegat el camí sinodal, recordant que la sinodalitat és part de la naturalesa de l'Església, m'adono encara més de com el nostre carisma benedictí-cistercenc està marcat per la sinodalitat eclesial. Sabem fins a quin punt la *Carta caritatis* és una obra mestra de consciència sinodal de la nostra família monàstica, i com la Regla de sant Benet va inspirar aquesta consciència i experiència sinodal en els nostres primers Pares. M'adono que aquesta consciència i experiència a la qual l'Església, al cap de 60 anys del Concili, sembla desvetllar-se, provoca en nosaltres un despertar de la consciència i l'experiència del nostre carisma.

En l'àmbit concret de les nostres trobades capitulars o d'altra mena, en la col·laboració entre el nostre Orde i en la Família cistercenca, o més àmpliament en la recerca de solucions als problemes i a les fragilitats de les nostres comunitats, per exemple en les Visites regulars, ens adonem que cap solució pot donar esperança si no marca el començament d'un "caminar tots junts", d'un camí sinodal, en el qual retrobem unitat i energia en el seguiment de Crist, "camí, veritat i vida", que ens crida a seguir-lo amb amor i confiança.

«Tomàs li pregunta: "Senyor, si ni tan sols sabem on vas, com podem saber quin camí hi porta?" Jesús li respon: "Jo soc el camí, la veritat i la vida. Ningú no arriba al Pare si no és per mi".» (Jn 14,5-6)

També nosaltres ens preguntem sempre: "com podem saber quin camí hi porta", el camí que hem de fer avui, tal volta de nit, o amb boira, tal volta per camins que, de tan fressats ens donaven seguretat, però que ara són del tot impracticables, massa costeruts per les nostres forces, massa relliscosos pel llot amb què els hem cobert amb tants errors o infidelitats nostres. S'han esfondrat tants ponts, s'han enrunat tants túnels, tants camins, ara, s'han tornat massa enganyosos per poder-los recórrer. Enfront de tot això ressona clarament la resposta de Crist a Tomàs, el deixeble desorientat: "Jo soc el camí, la veritat i la vida". I afegeix: "Ningú no arriba al Pare si no és per mi" (Jn 14,6).

A Tomàs, com a nosaltres, li cal adonar-se que la desorientació en què es troba no es resoldrà per la descoberta d'una nova pista practicable i segura, que potser se li mostrarà miraculosament, sinó per una Persona present que diu amb certesa: "Jo soc el camí!" De cop i volta, Tomàs i els altres apòstols, s'adonen que estaven buscant el camí fitant l'horitzó, el futur, l'espai i el temps amagats en la foscor i en la boira, quan, ben mirat, el tenien al davant, allà, amb ells, assegut a taula enmig d'ells. S'adonen, però de moment sense entendre-ho del tot, que el camí era un camí fet al costat de Crist, un camí que començava no construint carreteres, ponts, túnels, senders de muntanya, o pistes en el desert, sinó asseguts, com Maria de Betània, a la taula de la comunió amb Jesús i, per mitjà d'ell, de la comunió amb el Pare, en l'Esperit Sant.

La sinodalitat comença i es nodreix en la comunió, i es manté autèntica i fecunda, es manté cristiana, si el camí que comporta és un camí fet constantment amb Jesús, i amb els germans i germanes en Crist.

Aneu! Jo soc amb vosaltres

M'he adonat que l'escena final de l'Evangeli de Mateu descriu l'inici del camí sinodal de l'Església, amb tots els elements que calen per a viure'l.

«Els onze deixebles se n'anaren a Galilea, a la muntanya que Jesús els havia indicat. En veure'l, el van adorar; abans, però, havien dubtat. Jesús s'acostà i els va dir: "He rebut plena autoritat al cel i a la terra. Aneu, doncs, a tots els pobles i feu-los deixebles meus, batejant-los en el nom del Pare i del Fill i de l'Esperit Sant i ensenyant-los a guardar tot allò que us he manat. Jo soc amb vosaltres dia rere dia fins a la fi del món".» (Mt 28,16-20)

Jesús envia en missió els seus deixebles a tots els pobles i fins a la fi del món amb la tasca de portar a la humanitat la comunió trinitària, batejant tots els pobles en el nom del Pare i del Fill i de l'Esperit Sant. Els assegura que es quedarà amb ells, això és, en comunió amb ells, dia rere dia i per sempre. Això crea de seguida una característica ineludible de la missió cristiana: que només serà possible dur-la a terme en la comunió dels deixebles entre ells. Jesús diu, en efecte: "Aneu": és una missió conjugada en plural, que hem de viure sempre com un "nosaltres" eclesial que transmet el gran "NOSALTRES" de les tres Persones de la Trinitat.

Tampoc durant la seva vida terrena, Jesús no va enviar mai tot sol un deixeble en missió, sinó sempre, almenys, de dos en dos. Em sembla que l'única vegada que va deixar marxar un deixeble tot sol va ser quan va dir a Judes, després d'haver-li donat el tros de pa: "Allò que estàs fent, fes-ho de pressa" (Jn 13,27). Els altres van pensar que Judes havia rebut de Jesús algun encàrrec, però era Satanàs, entrat tot just en ell, que l'empenyia, que l'arrossegava, que l'enviava tot sol a traïr la missió de Crist.

No és tan sols per una qüestió pràctica, de suport mutu, que Crist envia els seus deixebles de dos en dos. De fet, quan els envia, els dona el poder de curar els malalts, d'expulsar els dimonis, de ressuscitar els morts, de sobreviure als enverinaments, etc. Amb tots aquests poders, hom hauria de ser invencible! Quina necessitat tindria de suport fratern? En realitat, Jesús vol que la missió dels deixebles doni testimoni de força en la feblesa: "Aneu: jo us envio com anyells enmig de llops" (Lc 10,3), i després afegeix que no s'han d'emportar diners, provisions, ni eines útils per a la missió. I, tanmateix, acabava de dir-los que els treballadors són pocs (cf. Lc 10,2). Però en comptes d'equipar-los amb armadures, amb una cuirassa, de fer-los formar un petit exèrcit per defensar la seva incolumitat, els envia indefensos, desarmats, sense proteccions, sense mitjans, exposant-los al martiri.

L'essència de la missió

Tot això posa en evidència la importància de l'única cosa que Jesús permet de portar per a la missió: l'amor fratern, l'amistat, la cura recíproca, en fi, **la comunió**. Els deixebles no la necessiten per ser forts, o per resoldre els problemes del viatge, sinó més aviat per evangelitzar no solament *parlant* de la vinguda de Crist, ans més aviat *transmetent-ho*, transmetent-ne l'experiència, i una experiència en acte, no una experiència del passat o que, tal vegada, es promet per al futur. *La comunió fraterna en Crist és l'essència de la missió, de tota la missió de l'Església*, i també de la missió dels monestirs. La comunió és el mòbil, el mètode i el fi; l'origen, el sentit i la finalitat de la missió de l'Església.

Tot just després de la sortida de Judes del Cenacle, Jesús parla d'això als apòstols restants: "Us dono un manament nou: que us estimeu els uns als altres tal com jo us he estimat. Així, doncs, estimeu-vos els uns als altres. Tothom coneixerà que sou deixebles meus per l'amor que us tindreu entre vosaltres." (Jn 13,34-35)

La comunió és amor mutu, estimar-se els uns als altres. És l'amor que Jesús ha encès entre els seus deixebles, que ha encès en l'Església estimant-nos fins a l'extrem, rentant-nos els peus, parlant-nos del Pare, i estant realment present enmig nostre.

La indissolubilitat entre comunió i missió s'expressa amb dues paraules semblants de Crist, confrontades com els dos vessants enmig dels quals s'esdevé tot el misteri pasqual de la mort i resurrecció del Senyor:

“Tal com el Pare m'estima, també jo us estimo a vosaltres. Manteniu-vos en el meu amor.” (Jn 15,9)

«“Pau a vosaltres! Com el Pare m'ha enviat a mi, també jo us envio a vosaltres”. Llavors va alenar damunt d'ells i els digué: “Rebeu l'Esperit Sant.”» (Jn 20,21-22)

La comunió és aquest amor trinitari entre el Pare i el Fill en el do de l'Esperit que és irradiant per naturalesa. La comunió es comunica. La comunió és per naturalesa *comunicació*. I la *missió és la comunicació de la comunió*. Sense comunió no hi ha missió. La comunió és l'essència de la missió. Només la comunió és aleshores el subjecte de la missió. En el sentit que si no hi ha una experiència de comunió, una realitat de comunió, això és, una comunitat, tal volta potser només entre dues persones, un estar amb, un “nosaltres”, si no hi ha això, la missió es torna com la llum d'aquelles estrelles extingides fa milions d'anys que ens arriba ara, i nosaltres ens pensem que existeixen. I tanmateix aquella llum ja no té cap origen, ja no té cap essència, ja no hi ha cap subjecte que la irradiï.

Morir a un mateix per viure en comunió

Aneu ... Bategeu ... Ensenyeu ... “Jo soc amb vosaltres dia rere dia fins a la fi del món” (Mt 28,19-20). Cal que Crist estigui sempre amb nosaltres per alimentar, estimant-nos com el Pare l'estima, la comunió fraterna que s'ha de portar a tots els pobles.

Tinc la impressió que la gran crisi de la missió de l'Església, a tots els nivells, i també en els nostres Ordes monàstics, no és tant una crisi del compromís missioner, sinó més aviat una crisi de la comunió, de la vivència de la comunió de Crist. I correm el perill de malversar la gràcia d'aquest temps si no comprenem *quina conversió a la comunió ens demana la sinodalitat per tal que sigui fecunda com a missió*. En altres paraules, tinc la impressió que en la vivència de la missió de l'Església, a tots els nivells, no és tant la missió mateixa el que fa por, sinó la comunió. Per què? Perquè per viure la comunió, més que una decisió exterior, més que un compromís exterior, se'ns demana una conversió interior, se'ns demana de viure un procés que ens canvia en profunditat. La missió demana certament també una decisió interior, demana caritat, demana sacrifici, capacitat d'anunci, de testimoniatge fins al martiri. Però és sobretot la comunió que demana una profunda conversió del jo, un pas de naturalesa pasqual, un entrar en la vida que passa per una mort. Perquè la comunió demana el pas del *jo* al *nosaltres*, un pas en el qual el jo ha de morir per poder ressuscitar.

No ens convertim en “nosaltres” només sumant, sinó a través d'una transformació pasqual. El jo no esdevé un “nosaltres” simplement afegint altres jo al meu jo, com qui afegeix altres monedes a la moneda que tinc jo. De fet, Jesús va triar la paràbola del gra de blat per explicar com es passa del jo al nosaltres: “En veritat, en veritat us ho dic: si el gra de blat, quan cau a la terra, no mor, queda ell tot sol, però si mor, dóna molt de fruit. Els qui estimen la pròpia vida, la perden, i els qui no l'estimen en aquest món, la guarden per a la vida eterna.” (Jn 12,24-25)

Jesús recorda que la fecunditat consisteix a “no quedar sols”, en l’esdevenir un “nosaltres”. No s’és fecund perquè s’és fort, bell, intel·ligent, o perquè siguem molts. S’és fecund si es viu la comunió. Qui pensi d’estimar la seva vida estimant el propi individualisme, la pròpia comoditat, el propi guany, el propi interès, la pròpia glòria, la perd. Per això Jesús ens demana literalment “odiar”, no tant la vida, sinó la imatge falsa, egocèntrica i autònoma de la vida que portem a dins a causa del pecat.

La comunió ens fa por perquè implica la mort a un mateix. Quan Joan escriu en la seva primera carta: “Nosaltres sabem que hem passat de la mort a la vida, perquè estimem els germans. Qui no estima, continua mort” (1Jn 3,14), ens fa comprendre, en realitat, que perquè l’amor fratern ens pugui fer passar de la mort a la vida, cal que morim a la falsa vida d’estimar-nos a nosaltres mateixos.

Els graons de la resurrecció

Com s’esdevé aquest renaixement a una comunió que irradia la presència i l’amor de Crist?

Com més medito sobre la Regla de sant Benet, m’és m’adono que se’ns hi ofereix un procés de conversió a la comunió de Crist. Tota la Regla proposa i reproposa passos per créixer en la vida de comunió, per passar a través de la mort al nostre fals “jo” isolat a la vida pasqual del jo en el “nosaltres” eclesial.

Em sembla útil, al servei d’un Capítol General i de les nostres opcions i decisions, meditar junts sobre el breu però intens capítol 3 de la Regla, perquè descriu precisament un mètode de sinodalitat i de discerniment de comunió. S’hi tracta de la *convocació* dels germans a consell. El verb emprat parla precisament de “convocar”, i per això remet al sentit original del terme “*Ekklesia*”, tal com s’usava a l’antiga Grècia, que designava l’assemblea popular en la qual es discutia i es deliberava sobre qüestions d’interès general i en la qual participaven amb dret de paraula i de vot tots els ciutadans en plena possessió dels seus drets.

L’etimologia de la paraula, com sabeu, comporta el verb *kaleo*, cridar, invitar, convocar, precedit de *ek*, això és: des de, de fora. Suggereix la idea d’una convocatòria per elecció, d’una assemblea a la qual hom és convocat per una crida personal, per elecció, o per dret, exactament com era l’assemblea dels ciutadans a l’antiga Grècia.

Els cristians es van apropiat d’aquest terme per designar la comunitat dels creients en Crist, nou poble d’Israel, convocada per reunir-se en assemblea de comunió, ja sigui litúrgica o sacramental, ja sigui de discerniment, al servei de les decisions que calia prendre per continuar fent camí junts en el seguiment de Crist, el gran i bon Pastor de les nostres ànimes.

Quan una comunitat concreta, de monjos o monges, o una comunitat de comunitats com ho són els nostres Ordes, es reuneix, ha de renovar doncs la seva consciència de ser Església, de ser una assemblea de persones convocades per Déu per viure la comunió en Crist i expressar-la com a missió en el nostre temps, adaptant-se a les circumstàncies, interpretant els signes dels temps. L’abat, el superior, té la responsabilitat de recordar-se’n, ell el primer, per tal d’ajudar els germans a exercir una veritable sinodalitat de comunió.

Tal com deia, això demana una conversió, una mort a un mateix, perquè és sobretot així, ja es tracti del superior o dels germans, que son cridats a passar del jo autònom al nosaltres, això és, al jo en comunió, al jo fratern.

Voldria subratllar, del capítol 3 de la Regla de sant Benet, tres punts fonamentals de com això pot tenir lloc. Em sembla que Benet descriu algunes dimensions fonamentals de la sinodalitat de comunió que tots necessitem aprofundir i practicar, avui més que mai en la situació en què es troben l'Església i les nostres famílies religioses. Si ens sembla que no tenim vitalitat, serà potser precisament perquè no acceptem de passar de la mort a la vida a través d'un procés de comunió fraterna.

1. Trobar-se

El primer aspecte que salta a la vista és la importància de trobar-se tots. "Que l'abat convoqui tota la comunitat" (RB 3,1). No es pot donar per fet que es parteixi d'aquesta preocupació. M'adono, en el meu ministeri, que les comunitats tenen dificultats per trobar-se veritablement, per reunir-se, per compartir el que es pensa, el que es viu, el que s'experimenta. I tanmateix, com he dit abans, aquesta és de fet la característica fonamental de l'Església: ser una assemblea de cridats, de persones convocades a formar assemblea, a ser una "congregació", tal com sant Benet defineix la comunitat, això és, literalment un ramat que es manté unit i que reconeix un únic pastor, com diu Jesús al capítol 10 de Joan: "Jo soc el bon pastor: conec les meves ovelles, i elles em coneixen a mi, tal com el Pare em coneix, i jo conec el Pare. I dono la vida per les ovelles. Encara tinc altres ovelles que no són d'aquest ramat, i també les he de guiar. Elles escoltaran la meua veu, i hi haurà un sol ramat i un sol pastor." (Jn 10,14-16). Com cantem en l'*Ubi caritas*: "*Congregavit nos in unum Christi amor*".

Aquesta negligència en el trobar-se no és un problema d'avui: ja es donava en l'Església primitiva, com ho denuncia la carta als Hebreus: "Vetllem els uns pels altres per animar-nos a l'amor fratern i a les bones obres. No deixem d'assistir a les reunions comunitàries, com alguns han pres per costum; més aviat exhortem-nos els uns als altres. I més ara, que veieu que s'acosta el darrer dia." (He 10,24-25)

Ens dispensem de quelcom per dos motius: o perquè ja no li concedim importància, o perquè ens fa por. Tinc la impressió, cada vegada més, que rere la indiferència s'hi amaga una por, por de la realitat, perquè el fet de trobar-se, de trobar els propis germans, és una immersió en la realitat de l'altre que em fa veure la meua pròpia realitat, i això fa por. Però quan hi ets, quan cedeixes i obeeixes a la realitat dels altres, anant a trobar-los de veritat, normalment la realitat de l'altre se't manifesta en la seva bellesa real, i t'adones que és un bé per a tu, una realitat "bona de debò", com diu Déu mateix després d'haver creat l'altre diferent d'ell mateix que és l'home (cf. Gn 1,31). Caïn va tenir por de viure trobant-se contínuament amb la bondat d'Abel, i per això el va matar. Si hagués cercat de trobar-se amb el seu germà, de parlar-hi, d'escoltar-lo, hauria descobert que la companyia d'Abel li podia fer bé, ensenyant-li a viure millor, a tenir amb Déu una relació més profunda, més generosa, més confiada.

Em commou sempre l'escena de Jacob que torna a casa amb dones, fills i molts béns, i s'assabenta que el seu germà Esaú li ve a l'encontre. En queda esglaiat. No sap quina

tàctica fer servir, quin truc diplomàtic inventar per congraciar-se amb una realitat que preveu negativa i hostil. Però quan es troba davant d'Esau, s'adona que aquell germà l'estima, que plora d'alegria de tornar-lo a veure, de poder-lo abraçar encara una vegada, i que ha oblidat tots els enganys que l'astúcia de Jacob li havia infligit aprofitant-se del fet que era pèl-roig.

“Quan Jacob va veure que venia Esau amb quatre-cents homes, va repartir els fills entre Lia, Raquel i les dues serventes. Va posar al davant les serventes amb els seus fills; darrere, Lia amb els seus, i finalment, Raquel amb Josep. Jacob va passar al davant de tots. Es prosternà set vegades fins a tocar a terra abans d'atansar-se on era el seu germà. Esau corregué a rebre'l, se li llançà al coll, l'abraçà i el besà. Tots dos ploraven.” (Gn 33,1-4)

Trobar-se, en l'Església, en les nostres comunitats, no hauria de ser quelcom que es fa només per obligació. Hauria de ser la resposta amorosa a una invitació plena d'amor, com quan el rei de la paràbola convida a les noces del seu fill (cf. Mt 22,1ss). Per què ens costa tant de reunir-nos amb llibertat i amb ganes? Per què tan sovint anem a l'encontre dels germans i germanes amb tan poca alegria? Moltes vegades no som conscients que el trobament en l'Església, el fet d'estar units en la comunitat, en l'Orde, no respon a una motivació política, funcional, diplomàtica, sinó més aviat teològica, ja que és una forma essencial de realitzar en nosaltres i entre nosaltres la imatge del Déu-Trinitat que som, o que som cridats, invitats, a ser cada vegada més. Tenir-ne por, o refusar-ho per orgull, és literalment “diabòlic”, és obra del “qui divideix”, que vol destruir en l'home la imatge de Déu que Crist ha regenerat amb la seva mort i resurrecció i amb el do de l'Esperit de Pentecosta.

Les persones o les comunitats que accepten trobar-se s'obren a la sorpresa d'un miracle de comunió que l'Esperit sempre vol realitzar enmig nostre.

2. Escoltar-nos tots

El segon aspecte que sant Benet subratlla en el capítol 3 de la Regla, directament lligat al primer, és que s'escolti tothom. No és únicament l'abat el qui ha d'escoltar, altrament no caldria convocar tota la comunitat, bastaria que l'abat anés a trobar un per un tots els monjos per demanar-los el parer. Doncs no, és important que cada membre de la comunitat escolti tota la comunitat. L'escolta eclesial no és tant una consulta com un compartir.

Sant Benet insisteix en l'escolta de cada germà, fins i tot del més jove, és a dir, del darrer, perquè la consciència d'allò que és millor, d'allò que Déu vol de nosaltres, és un consens al qual s'arriba formant com un collaret d'anelles que s'entrecreuen l'una en l'altra, i només quan l'última anella s'uneix a la primera, el collaret està acabat, és bell i sòlid.

L'escolta de què parla sant Benet no és una qüestió de drets democràtics: té una importància teològica. “Justament per això diem de cridar-los tots a consell, perquè sovint el Senyor revela al més jove allò que és millor” (RB 3,3). Es tracta d'escoltar Déu, i escoltant-lo es té la certesa de conèixer “allò que és millor”, allò que té per a nosaltres una més gran bonesa, veritat i bellesa.

Aleshores, aquesta consciència de la preferència que Déu té pel més petit, per l'últim, pel menys important als nostres ulls o als ulls del món, esdevé aprenentatge no només de l'escolta sinó també de la paraula. Cada germà és convidat a tornar-se petit, a fer-se el "darrer", a ocupar el darrer lloc al banquet de compartir la Paraula: "I que els germans donin el consell amb tota humilitat i submissió, i que no gosin defensar amb arrogància el seu propi parer" (3,4). Hi ha, també aquí, la consciència que el que ens obre a la veritat no és l'afirmació de nosaltres mateixos, del nostre "ego", sinó l'afirmació del "nosaltres", la comunió. Tan sols una paraula expressada per un "jo" que se sacrifica al "nosaltres" és eco de la paraula de Déu, de la voluntat bona de Déu que vol el que és millor per tots. El jo que se sacrifica al nosaltres, en realitat, es dilata, creix, tant que la seva paraula esdevé paraula de Déu, la seva voluntat esdevé voluntat de Déu.

Aquesta atenció a escoltar-se mútuament amb humilitat fa créixer la comunió, més encara que el fet de prendre les decisions millors. El problema no és tant de prendre sempre la decisió justa, com de fer créixer el consens, el "sentir tots junts" de la comunitat, basat en el "*consensus fidei*" que l'Esperit Sant ens fa copsar quan ens adonem que la Paraula de Déu fa vibrar en nosaltres i entre nosaltres el mateix amor per Crist, camí, veritat i vida. "No és veritat que el nostre cor s'abrusava dins nostre mentre ens parlava pel camí i ens obria el sentit de les Escripures?" (Lc 24,32). Aquesta és l'experiència que estem cridats a fer tots junts, perquè el Ressuscitat continua present, continua parlant-nos, camina amb nosaltres.

3. L'autoritat sinodal: un cor que pensa

El tercer aspecte, al meu entendre, és fonamental sobretot per viure la responsabilitat i tenir una veritable autoritat, això és, ser capaç de fer créixer la comunitat en la comunió i la missió a la qual Crist la crida. Sant Benet demana a l'abat: "I, escoltat el consell dels germans, que s'ho pensi i faci el que cregui més convenient." (RB 3,2)

"Audiens consilium fratrum tractet apud se et quod utilius iudicaverit faciat": una frase per meditar. El superior és cridat a jutjar i a actuar, és la seva responsabilitat i no se n'ha de dispensar. Però aquí sant Benet ens ajuda a comprendre que el bon judici i l'obra bona d'un responsable, la saviesa del cor i de la mà, com diu el salm 77 de David —"Ell els pasturava amb cor irrepreensible, els guiava amb mà prudent" (Sl 77,72)— són fruit de *deixar ressonar en el cor el que s'ha escoltat dels germans i germanes*.

"Audiens consilium fratrum tractet apud se". Ens sembla sentir sant Lluç quan diu que "Maria guardava tot això en el seu cor i ho meditava" (Lc 2,19). Maria sabia escoltar Déu tot escoltant les paraules dels senzills pastors vinguts a adorar l'Infant. L'abat és cridat a fer el mateix escoltant tots els seus germans, del primer al darrer.

Aquesta meditació "*apud se*", aquest meditar en el cor, es podria dir en l'*habitare secum*, el que s'ha escoltat de tots, és potser l'aspecte més important, si bé amagat, de la sinodalitat de comunió, i penso que no es demana només al superior, sinó a cada u. Si la paraula compartida no baixa en la meditació del cor, corre el perill de ser només una idea, o una informació. No es converteix en una llavor que cau a terra i dona molt de fruit, tal volta al cap de molt temps.

En aquesta meditació interior i silenciosa, viscuda en la pregària, les paraules compartides cobren vida, es tornen fecundes, es tornen esdeveniments, realitats noves, processos de vida nova. M'adono tantes vegades, en mi mateix i en molts superiors, que manca aquest nivell de la sinodalitat. Però si manca aquest "pensar" les paraules que hem bescanviat, ens quedem a un nivell polític, ideològic tal volta, de la vida eclesial i comunitària, de la vida del nostre Orde, i per això la vida eclesial es torna fràgil i dissipada, sense una unitat veritable, a mercè de les lluites de poder.

Etty Hillesum va escriure al camp de Westerbork, després d'escoltar les seves companyes que es lamentaven en plena nit: "Voldria ser el cor pensant de tot un camp de concentració" (*Diari*, 3 octubre 1942). Sí, d'això es tracta. D'escoltar-nos mútuament oferint a les paraules, als planys, als consells, a les idees, als projectes dels germans i germanes, el nostre cor que escolta, que pensa, que medita, com si oferíssim a les paraules la terra on puguin germinar i donar fruit per al Regne de Déu.

L'amor omnipotent

No puc acabar aquesta meva modesta meditació sense pensar en la darrera trobada da santa Escolàstica amb el seu germà Benet (S. Gregori el Gran, *Diàlegs*, II,33). Escolàstica i Benet es concedien un petit "sínode" fraternal cada any, durant el qual lloaven Déu i mantenien "santes converses". En fer-se de nit, Escolàstica convida insistentment el seu germà a continuar fins l'endemà aquest intercanvi "per parlar, una mica, de les alegries de la vida del cel". Benet no la vol escoltar, per rígida fidelitat a la disciplina monàstica. Sabem que la pregària de santa Escolàstica provocà un sobtat aiguat que va obligar Benet a restar amb ella. "I fou així que passaren tota la nit vetllant, i amb sants col·loquis de vida espiritual se sadollaren l'un a l'altre".

Quan Benet retreu a Escolàstica d'haver provocat aquesta situació irregular, la germana li respon amb la seva frase tan coneguda: "Veus? T'he pregat i no has volgut escoltar-me. He pregat el meu Senyor i m'ha escoltat." El gran i sintètic comentari final de sant Gregori és: «Ja que, segons la dita de sant Joan, "Déu és amor", i per un judici ben just fou més poderosa la qui estimava més».

Aquest episodi ens recorda que el veritable acompliment de cada procés sinodal i fratern no és únicament el consens de les paraules i de les opinions, ans més aviat el de l'amor, el consens de la comunió en la caritat de Déu. Moltes vegades fallem en l'escoltar-nos veritablement, en el caminar plegats fins al fons, i encara més, en l'estimar-nos els uns als altres. Però Déu ho restaura tot, renova la comunió, ens fa prosseguir el camí donant un amor omnipotent a qui el prega i l'estima com el "seu Senyor".

"He pregat el meu Senyor i m'ha escoltat".

El sant Rector d'Ars diu en un dels seus senzills però intensos pensaments: "Nostre Senyor es complau a fer la voluntat dels qui l'estimen". Déu escolta el qui l'estima, obeeix al nostre amor de captaires.

Potser ens oblidem massa sovint d'estimar Crist perquè ens atorgui de caminar junts en el seu amor.